

Gospodarske stvari.

Nekaj o šparglju.

Brez šparglja si pač že dandanes ne moremo misliti pravo in popolno kosilo ali obed. Prikupilo pa se je to zelenje, ker je ob enem tečno, okusno, milo in zdravo. Ni toraj čuda, če se pridno goji. A na kak način? Načinov se je že cela vrsta nasvetovala. Nekatere gospodinje ga posajajo prav (celo 8 dm) globoko in devajo gnoj še pod rastlino. Korenine pa poganja špargelj namesto v osrčje zemlje le po vseh straneh, skoraj vodoravno. Da na tak način ne dobijo dokaj gnoja, se lahko vidi. Vrh tega odtegne se s takim sajenjem rastlini dobrodejna luč in svetloba. Druge pa ga gojijo na solčnih krajih, da je tem preje ga dobiti. Sadi pa se naj primeroma pozno v spomladi, ko je že precej toplo in se ni več bati mraza. Še o kresu ni prepozno — a obrezavati se nikakor ne sme brez škode. Kjer stoji špargelj, naj bo zemlja naravnana, da se ne zbirajo mlake in ne delajo grude. V obče moraš zelo pazen biti pri sajenju, da ne poškoduješ mlade rastline, da ne pride pregloboko a tudi ne ostane preplitvo, da ima okoli in dovolj gnoja, da se zemlja primerno sprhlja itd. Posajaj naj se dovolj daleč vsak sebi. Akoravno je že špargelj po dveh letih precejšnje velikosti, naj se vendar počaka do tretjega leta, da pride k pravi moči. Čelo za 20 let ima gospodinja po takem načinu šparglja dovolj. A škoda za toliko prostora med posajenim špargljem. Ta prostor pa si drugače okoristi. Tu se dajo posaditi druge vrtno zelenjave, ki ne poganjajo pregloboko svojih korenin, ne delajo preveč sence šparglju in so le kratko časa v zemlji.

Če se na tak način pridno zelenje posaja, sprhlja se s tem tudi zemlja, za kar je tudi špargelj hvaležen. Ako se zemlja prej ni dosti pognojila, sme se temu pomagati s tekočim gnojem, ki prodere do korenin špargeljevih.

Kakšen špargelj v vrtu imaš, to je ne le v zvezi s kakovostjo zemlje, z množino potrošenega gnoja, ampak tudi s tem, kako se rabi. Mlade rastline naj se le malokdaj prirezujejo, ker na ta način prehitro ob moč pridejo. Bolje je potrpeti. Ko so rastline dorasle, rabiš jih brez skrbi. Vsako leto pa se mora zemlja, v kateri špargelj počiva, prekopati. Se ve, da to se ima zgoditi o takem vremenu, da dež ali mokrota rastlinam ne more škodovati. Gnojiti pa je treba le vsako drugo leto, če je špargelj sam. Ako pa po gori navedenem načinu posajaj tudi druge vrtno rastline, moraš vsako leto gnojiti, da špargelj škode ne trpi po onih tovarišicah.

Prekopavanje mora se zgoditi po minoli zimi, ne pred zimo, da dobi špargelj toplote, ne mraza.

Že v začetku smo omenili, da špargelj pošilja svoje korenine večidel na vse strani, vodoravno. V globočino jih že gre tudi nekaj, a korenine, ki imajo glavno zalogo, razprostirajo se v enaki visokosti z rastlino. Treba je po tem takem skrbeti, da ima špargelj skrbno vrejeno posteljo, t. j. zemljo okoli sebe zrahljano in dobro pognojeno. Potem bo krepko se razvijal in poplačal gospodinje obilni trud obilno.

Smrt kloščem!

Marsikak gospodar jadikuje in se čudi, kako mu ovce hirajo. Posebne bolezni ne more zapaziti. Ne redi se nobena. Tembolj pa hujsajo vse po vrsti. Skrbno krmljenje in obilna klaja ne pomaga. Če skrbneje pogledaš, našel boš, da so ovce žive — kloščev. Ti se redijo od ovčje krvi in se prav dobro počutijo v mehki suknji ovčji.

Jajčice kloščevo se v trupu matere razvije in po-

stane meh (Puppe) in pride kot tak na svet. V dobrih treh tednih že so dorasli in zdaj se kloščeki že plodijo. Zgodi se to zlasti v topli spomladi, a tudi v drugih letnih časih. Množina mladičev je precejšnja. Ni čuda, če na ta način v kratkem cela čreda ovac oživi kloščev. Vsak pozna dobro klošča, le spravi bi ga vsak rad iz svojih ovc. Mnogo sredstev se je že priporočevalo.

Ostrižene ovce nikakor niso varne ali rešene tega malega mrčesa, kajti jih ostane cela tropa še v koži, v ostalikh volne. Ti se hitro množijo in zopet imaš ovco polno kloščev.

Drugi mažejo živali z živosrebrno mažo, a živo srebro ni varno sredstvo, za jagnjeta celo ne. Tudi cela priprava je obširna in malokomu pristopna.

Preganjanje kloščev s prahom zoper mrčese se tudi ni kaj priljubilo. S prahom ne prideš mrčesu do živega, če je še tako močen.

Nekateri opirajo ovco s tobakom. A tudi to ne uniči kloščem življenja. Ponavljati se mora prepogosto, je sitno in predrago. Z arzeniko že menda nihče več ne preganja kloščev, ker s tem le nositelju samemu škodaje. Saj še pri konjih in pri živini ni arzenika na svojem mestu. Najzdatnejša je menda le karbolinova kislina, a ne sama, ampak v vodi razmočena. A ne da se rada razmočiti. Še ni dolgo, kar so izumili sredstvo, po katerem se pa tudi ta kislina rada z vodo zveže. Ta mešanica se prodaja za mazanje, oziroma kopanje. Ne le mrčes sam, t. j. klošči, temveč cela zalega se uniči do dobrega in za nekaj let so ovce rešene nepovoljnega gosta.

Sejmovi. Dne 2. septembra na Planini in v Trnovicah. Dne 4. septembra na Tinskem, v Mariboru in na Valcu nad Dravo.

Dopisi.

Iz Slov. goric. Naj mi bo dovoljeno malo označiti 23. julij. Ta dan se je blagoslovila zastava ognjegasccev pri sv. Trojici. No, upal sem že naprej videti nemčurski napredek, a sem se zmotil, ker je bilo dokaj — slovenskega. Trobojnico sta razobesila trgovca gg. L. Babosek in J. Friš; prvi je imel ogromno dolgo, tako da je do tal segala. Sicer so nemškutarji v predvečer ukazovali, da naj imenovanca snameta to — sodrgo, a g. Friš je zavrnil: »Saj imam na svoji hiši, kaj hočete?« Jednako g. Babosek. Radi tega možatega obnašanja se najtopleje priporočata Slovincem. Druge hiše in okna so bile okrašene z nemškimi napisi in pozdravi a na slavoloku je bil: »Gut heil!« Sv. mešo so brali vlč. g. dekan J. Jurčič, in imeli so tudi pridigo, v kateri so ognjegascem na srce polagali spoštovanje do sv. katoliške cerkve. Pri sv. maši se je pelo — slovensko, kar menda ni ravno dobro delo ušesom tem gospodom. Po blagoslovljenju so šli v »paradi« k slavoloku, kjer je gospod Golob imel govor, pri čijem so ga na veliko jezo nemškutarjev začeli motiti — zvonovi, bil je pogreb. Slovenska dekleta so potem na vrtu g. Goloba pevala lepe miloglasne slovenske pesmice, na čelu jim gospica Lizika Babosek; očarala so marsikaterega Slovenca, a razljutila ušesa nemčurjev. V obče rečeno, vel je še celo med gasilec — slovenski duh, a vendar še je preslab, da bi se popolno otresel te nemške čmige. Na večer je nek gospod, ako sem dobro poduččen, zabavljaj radi zvonjenja med govorom, pa saj častiti gospodje za to nič ne moreje. Kakor čujem, so si ti inteligentni gospodje dolgo v noč močili grla in hladili srce s hladnim pivom, takó, da se je potem dobro natrkan zvrnil